

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-11-02
Besvaras senast
2020-11-16

Till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:99 Oskuldsnormer och religiösa samfund

I två program i P1:s *Människor och tro* uppmärksammades nyligen bland annat hur olika religiösa samfund legitimerar så kallade oskuldsintyg. Föreställningar om kvinnors oskuld och kyskhets är kärnan i den hederskultur som det svenska samhället måste bekämpa. I dessa stenålderspatriarkala föreställningar måste en flicka som gifts bort vara oskuld, vilket anses bevisas genom samlag på bröllopsnatten då hennes ”mödomshinna” spräcks och hon börjar blöda. Det är mot bakgrund av dessa ovetenskapliga föreställningar som det inom en hederskultur finns krav på utfärdade oskuldsintyg från läkare.

Det är också i denna kontext som flickor och kvinnor sökt hjälp med så kallade oskuldsoperationer (hymenoperationer), det vill säga kirurgiska ingrepp från en läkare. Förenta nationerna (FN) har fördömt denna form av oskuldskontroller och påtalat att dessa strider mot läkarens.

TV4:s program *Kalla fakta* kunde 2015 visa att svenska läkare utfärdat ”oskuldsintyg”. I den debatt som följde klargjorde Socialstyrelsen att sådana intyg var olagliga. Att tvinga någon till en läkarundersökning strider mot svensk lag, och de upprättade intygen bryter också mot patientsäkerhetslagens krav om att all hälso- och sjukvård ska bedrivas utifrån ”vetenskap och beprövad erfarenhet”. Socialstyrelsen kunde därför i ett särskilt utlåtande konstatera följande: ”Eftersom det inte är möjligt att medicinskt utreda om någon är oskuld är det inte förenligt med den bestämmelsen att genomföra sådana undersökningar och utfärda intyg.”

Att svensk sjukvård bidragit till såväl utfärdandet av oskuldsintyg som genomförandet av så kallade hymenoperationer konstateras också i handledningen *Att möta patienter som söker för oro kring oskuld och heder* som Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) tog fram till hälso- och sjukvården 2011 på regeringens uppdrag. Experterna pekade i sina slutsatser på att det saknades kunskaper om omfattningen av utfärdade hymenoperationer men också otydlighet i riktlinjer och lagstiftning. Här konstaterades också att ”kvinnor som begär hymenoperation gör det för rädsla på grund av konsekvenserna av att inte blöda vid kommande samlag.”

I den uppgörelse som föregick regeringsbildningen (januariavtalet) fastslogs bland annat följande: ”Inga offentliga medel ska utbetalas till föreningar eller religiösa samfund som genomför barnvigslar eller sanktionerar annan

hedersrelaterad brottslighet.”

I utredningen *Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige* (SOU 2018:18) har det getts förslag om ett nytt demokratikriterium för statligt stöd till religiösa samfund. Utredarens förslag tar fasta på att ett samfund som till exempel ”kränker ett barns rättigheter”, som ”rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådan typ av kränkning” eller ”inskränker en betjänads fri- och rättigheter genom utnyttjande av utsatt belägenhet” ska inte kunna uppbära statsanslag. Detta kriterium torde diskvalificera samfund som sanktionerar oskuldskontroller för offentliga bidrag, men då utredarna inte särskilt nämner denna form av förtryck har regeringen ett ansvar att tydliggöra detta i sin kommande proposition.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga kultur- och demokratiminister Amanda Lind:

Kommer ministern och regeringen att vidta åtgärder för att stoppa skattemedel till dessa samfund och organisationer som upprätthåller och legitimerar oskuldsnormer och andra hedersnormer?

.....

Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander